

UVEREJNENÉ: 21.3.2013

Zdravotnícke noviny

Vyštudujú doma, idú za lepším do cudziny

Maďarskí lekári budú musieť nejaký čas po škole pracovať doma, ale vlni mladým lekármi zvýšili platy o polovicu.

Lekári odchádzajú

Šesťročný štúdium medicíny patrí k najdrahším u nás - náklady štátu na výučbu jedného medika sú od 7000 eur do 8500 eur. Ročne ho skončí v priemere 500 absolventov, pričom na štúdium sa hlási až osemkrát viac záujemcov. Zistiť však, koľko z absolventov nastúpi do svojho prvého zamestnania doma a koľko odíde za hranicu, je takmer nemožné. Maďarský parlament schválil 11. marca novelu ústavy, tzv. študentskú zmluvu, podľa ktorej absolventi vysokých škôl musia odpracovať nejaký čas doma. Potrebovalo by aj Slovensko takéto riešenie odchodu mladých lekárov?

Únik mozgov

Z Česka vlni odišlo hneď po skončení štúdia na deviatich lekárske fakultách do zahraničia takmer 200 študentov, teda približne pätina. Naše tri lekárske fakulty podobnými údajmi nedisponujú, takže únik mozgov sa dá len odhadovať. **„Na Slovensku nie je známe, koľko študentov odchádza do zahraničia. Naša fakulta to vôbec neviduje,“** uviedol dekan JLF UK v Martine prof. MUDr. Ján Danko, CSc. Podobne reagoval aj dekan LF UPJŠ prof. MUDr. Leonard Siegfried, CSc.: „Takéto informácie nemáme k dispozícii.“ Dekan LF UK v Bratislave prof. MUDr. Peter Labaš, CSc., opakovane hovorí o tom, že ôsmi z desiatich študentov medicíny plánujú po skončení štúdia pracovať v zahraničí. Tento údaj vychádza z výskumu Inštitútu pre výskum práce a rodiny -v lete 2007 medializoval prieskum, podľa ktorého štyri pätiny mladých lekárov a farmaceutov chcú odísť za prácou do zahraničia, pričom mnohí uvažujú o trvalej emigrácii.

V tejto súvislosti RNDr. Danuša Jurčová, CSc., z Inštitútu informatiky a štatistiky Výskumného demografického centra, konštatovala, že **„z kvalifikovaných pracovných síl odchádzajú zo Slovenska najmä lekári a sestry. Podľa výskumu až osem z desiatich študentov medicíny chce pracovať v zahraničí. Otázkou je, aké budú dôsledky tohto vývoja“.**

Istá lekárka takto vysvetlila, prečo sa nevráti na Slovensko - ***pokiaľ si nebude môcť slovenský lekár slobodne určiť cenu práce, pokiaľ nebude môcť zarábať poctivo za služby pre pacienta, pokiaľ mu budú ceny diktovať arogantné poisťovne, nevrátim sa...***

Zdravotnícka turistika

Britskí lekári odchádzajú pracovať na lepšie platené miesta do bohatých arabských krajín, nemeckí či rakúski lekári odchádzajú na ich miesta, ale aj do Švajčiarska či do Švédska. A na ich miesta nastupujú

lekári z východných krajín únie, vrátane Slovenska. Nenaplnili sa slová Rudolfa Zajaca, že k nám sa poponáhľajú lekári z Ukrajiny, ani pre nich nie Slovensko zaujímavé. O tom, koľko absolventov lekárske fakúlt odišlo po štúdiu do zahraničia, nemá presné informácie ani ministerstvo zdravotníctva. Ako však hovorkyňa rezortu Zuzana Čížmariková dodala, **„máme prehľad o tom, koľko potvrdení o rovnocennosti štúdia sme vydali, aj keď sa tieto informácie týkajú tak slovenských, ako aj zahraničných študentov“**.

V rokoch 2011 a 2012 vydalo ministerstvo 198 potvrdení o rovnocennosti vzdelania v povolání lekár pre absolventov vysokoškolského štúdia všeobecné lekárstvo, z toho bolo 100 žiadateľov so slovenskou štátnou príslušnosťou. Ministerstvo nemá presné informácie ani o počte lekárov, ktorí vykonávajú činnosti mimo Slovenska. **„Nie všetci lekári, ktorým bolo vydané potvrdenie o rovnocennosti vzdelania, uskutočňujú výkon pracovných činností mimo územia Slovenska,“** dodala hovorkyňa.

Z informácií, medializovaných v susednom Česku, vyplýva, že tam pracuje približne 1000 lekárov a vyše 1500 sestier zo Slovenska. Asociácia rakúskych lekárov informovala, že v Rakúsku je vyše 120 lekárov zo Slovenska, v Nemecku ich pracuje vyše 300, v Británii, kde je plat lekára 2 až 3 väčší ako priemerný plat, je ich vyše 200.

Organizácia Lekári bez hraníc pred piatimi rokmi uviedla, že v zahraničí pracuje vyše 2000 slovenských lekárov. Na diskusnom fóre Slovákov v zahraničí sú desiatky otázok, ako nájsť prácu lekára na Malte, v Dubaji, na Novom Zélande, či v Austrálii. Manželský lekárske pár som dokonca stretol v indickom Bombaji.

Medici nevidia doma perspektívu

Nemecké nemocnice a kliniky v polovici marca druhýkrát v Bratislave lanárlili slovenských lekárov. Nemecko ako jediná krajina má záujem aj o nešpecializovaných absolventov bez atestácie. Pri vlnajšom job trhu získali Nemci 144 lekárov, medzi nimi bola tretina medikov.

Tak ako vlni aj teraz mi mnohí medicini z Bratislavy, Martina či z Košíc na tejto akcii zhodne tvrdili - pracovať po skončení mimoriadne náročného štúdia za 600 eur, keď v Nemecku dostanem trikrát toľko a pritom mám jasnú perspektívu, nemá zmysel.

„Lekári neodchádzajú len kvôli financiám, ale aj kvôli marazmu, aký tu vládne. Sú už sklamaní a skeptickí z celkového prístupu politikov k zdravotníctvu, ktorí dvadsať rokov chcú konzervovať systém tak, aby bol pre výhodný finančné skupiny a nie pre pacienta,“ upozornil predseda LOZ MUDr. Peter Visolajský. Ako pripomenul, **„politici Zákonníkom práce dali lekárom extra výnimku na nadčasovú prácu, je tu snaha o kriminalizáciu lekárov novelou Trestného zákona, ktorý má byť prerokovaný v parlamente a týka sa núdzového stavu a prikázanej práce“**.

Lenka Vrbová z organizácie Slovak Medical Students Asociation uviedla, „tiež uvažujem o odchode do zahraničia, pretože pre absolventov je tu kritická situácia“. Peter je študent štvrtého ročníka medicíny vo Viedni a je spokojný predovšetkým so systémom štúdia, ktoré si vyžaduje veľkú samostatnosť a disciplínu, skúšky robí tak, ako sa pre ne rozhodne. **„Nehovoriac o praxi v špičkovej Univerzitej“**

nemocnici AKH, kde som popoludní nevidel nikdy ambulancie už bez lekárov, ako je to na Slovensku," dodal Peter.

UVEREJNENÉ: 21.3.2013

Zdravotnícke noviny

Ak sa lekár vráti, má viac skúseností a poznatkov

Nedostatok lekárov je badateľný v regiónoch severného a východného Slovenska, v mestách je skôr prezamestnanosť.

Vyššie mzdy v zahraničí

Leonard Siegfried, uvažujúc o odchode našich absolventov a lekárov, konštatoval, že „v krajinách EÚ sú pre lekárov vytvorené oveľa lepšie podmienky, predovšetkým finančné. V období otvoreného pracovného trhu krajín únie sa pre mladých lekárov bez jazykovej bariéry otvárajú všetky možnosti nájsť si adekvátne honorované zamestnanie za hranicami“. Ján Danko kolegu doplnil - „*absolventi odchádzajú pracovať do zahraničia, pretože ich mzdy sú podstatne vyššie ako doma*“. Martinský dekan nevidí vôbec problém v tom, ak absolvent odíde pracovať najprv do zahraničia. „*Je to dokonca pozitívne, pretože získa nové skúsenosti, vzdelanie, čím v konečnom dôsledku pomôžu našim pacientom, ak sa vráti pracovať domov*“. Takto to vníma aj Peter Labaš. „*Náklady na štúdium medika nikdy nie sú zbytočne vyhodnené peniaze, aj tí lekári, ktorí už odišli, sa raz môžu vrátiť na Slovensko s novými poznatkami a bohatými skúsenosťami*“.

Jednu z možných príčin odchodu vidí bratislavský dekan aj v tom, že lekárska fakulta v Bratislave má nielen najhoršie podmienky z lekárskech fakúlt na Slovensku, ale aj v tom, že „*nemáme ani jedno špičkové zdravotnícke zariadenie, ktoré by bolo porovnateľné so zariadeniami v ostatných krajinách únie*“. P. Labaš upozornil, že „*ak sa nezačne s dostavbou univerzitného kampusu na Rázsochách, LF UK v Bratislave kompletne skolabuje a zastavíme výučbu*“.

Zaplatiť či nezaplatiť?

Vlani odišlo z Maďarska pracovať 1 108 lekárov, kým v roku 2011 odišlo po absolvovaní školy 651 lekárov, vlani ich bolo 557 - práve mladým lekárom stúpila mzda spätne od januára 2012 o 50 percent; navyše sa študenti medicíny môžu dostať mesačne 335 eur, ak sa zaviazu, že zostanú pracovať v Maďarsku a že nebudú prijímať úplatky! Maďarský parlament aj napriek tomu schválil v marci spomínanú novelu ústavy, podľa ktorej absolventi vysokých škôl musia odpracovať nejaký čas doma. Vedia si predstaviť podobný zákon aj naši dekáni?

„Vzhľadom na výrazne lepšie platové podmienky lekárov v zahraničí sa domnievam, že mladý lekár, ktorý vyštudoval medicínu na Slovensku a odišiel pracovať za hranice, by mal Slovensku

uhradiť výdavky spojené so štúdiom, pokiaľ doma neodpracuje minimálne taký počet rokov, ktorý by kompenzoval prostriedky štátu vynaložené na jeho štúdium, konštatoval L. Siegfried z Košíc. Súhlasil s ním aj P. Labaš, ktorý je proti tomu, aby študenti medicíny študovali a potom odchádzali do zahraničia. ***„Kontaktujú ma zahraničné nemocnice a ponúkajú našim študentom už počas štúdia štipendiá s podmienkou, že k nim nastúpia po promócií,***“ dodal P. Labaš.

Rezort zmeny neplánuje

Naopak, J. Danko upozornil, že ***„Orbánov návrh je v podstate podobný ako u nás za socializmu, keď absolventi vojenských lekárskejších fakúlt museli vrátiť poplatky za štúdium, ak chceli pracovať v civilnom sektore***“. Ako dodal, „nech si to v Maďarsku riešia sami, pre nás to určite nebude inšpirácia“. Ministerstvo zdravotníctva podľa hovorkyne „neplánuje žiadne zmeny, týkajúce sa danej oblasti“.

Košický dekan upozornil aj na ďalší aspekt. **„Nemáme informácie, koľko lekárov potrebujeme. Vieme, že na viacerých miestach východného Slovenska je nedostatok všeobecných a zubných lekárov**“. Podľa L. Siegfrieda **„prezamestnanosť lekárov je aktuálna vo väčších mestách, na vidieku je situácia často opačná**“. Aj J. Danko má podobný názor. ***„Priemerne na Slovensku končí okolo 600 až 700 absolventov, tieto počty sú dostatočné. Problém je v tom, že prerozdelenie nie je optimálne - kumulácia lekárov je v Bratislave a na západnom Slovensku, relatívny nedostatok má sever a východ Slovenska***“. Ako dekan z Martina dodal, ***na Slovensku neexistujú nezamestnaní lekári. „Naša fakulta a verím, že aj ostatné, poznajú potreby praxe a aj bez štátnych zásahov budú regulovať počty prijatých študentov tak, aby sme neprodukovali ľudí pre úrady práce***“.